

ΘΕΜΑ 12^ο - Ισοκράτης, Αρεοπαγιτικός §60-61

Ο *Αρεοπαγιτικός* γράφηκε μετά το τέλος του Συμμαχικού πολέμου (357–355 π.Χ.), ο οποίος σήμανε τη διάλυση της Β' Αθηναϊκής συμμαχίας. Σε αυτόν ο Ισοκράτης κάνει έκκληση προς τους συμπολίτες του για αναπροσαρμογή της πολιτικής τους στα εσωτερικά και εξωτερικά θέματα και επιστροφή στις πατροπαράδοτες αρχές διακυβέρνησης της πόλης.

[60] Ἐπειτα κάκεῖθεν ῥάδιον γινῶναι τὴν ἐμὴν διάνοιαν· ἐν γὰρ τοῖς πλείστοις τῶν λόγων τῶν εἰρημένων ὑπ' ἐμοῦ φανήσομαι ταῖς μὲν ὀλιγαρχίαις καὶ ταῖς πλεονεξίαις ἐπιτιμῶν, τὰς δ' ἰσότητας καὶ τὰς δημοκρατίας ἐπαινῶν, οὐ πάσας, ἀλλὰ τὰς καλῶς καθεστηκυίας, οὐδ' ὥς ἔτυχον, ἀλλὰ δικαίως καὶ λόγον ἔχόντως. [61] οἶδα γὰρ τοὺς τε προγόνους τοὺς ἡμετέρους ἐν ταύτῃ τῇ καταστάσει πολὺ τῶν ἄλλων διενεγκόντας, καὶ Λακεδαιμονίους διὰ τοῦτο κάλλιστα πολιτευομένους, ὅτι μάλιστα δημοκρατούμενοι τυγχάνουσιν. ἐν γὰρ τῇ τῶν ἀρχῶν αἰρέσει καὶ τῷ βίῳ τῷ καθ' ἡμέραν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν ἴδοιμεν ἂν παρ' αὐτοῖς τὰς ἰσότητας καὶ τὰς ὁμοιότητας μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἰσχυούσας· οἷς αἱ μὲν ὀλιγαρχίαι πολεμοῦσιν, οἱ δὲ καλῶς δημοκρατούμενοι χρώμενοι διατελοῦσιν.

Λεξιλόγιο

Ἐπιτιμῶ +δοτ.: κατηγορώ. **Πλεονεξία:** κερδοσκοπική τάση. **Καὶ λόγον ἔχόντως:** και με λογική τεκμηρίωση. **Ἐν ταύτῃ τῇ καταστάσει:** μ' αυτό το πολιτικό σύστημα. **Κάλλιστα πολιτευομένους:** ότι ζουν καλά. **Πολιτεία:** πολίτευμα.

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική.
2. Αξιοποιώντας τις πληροφορίες του κειμένου να εξηγήσετε γιατί, κατά τον Ισοκράτη, οι Λακεδαιμόνιοι διοικούνται με ένα απόλυτα δημοκρατικό σύστημα.
3. Να κλιμακώσετε τα επίθετα και τα επιρρήματα του κειμένου.
4. Ἐπαινῶν, διενεγκόντας, χρώμενοι: να αντικατασταθούν χρονικά.
5. ἔτυχον, ἴδοιμεν: να αντικατασταθούν χρονικά και εγκλιτικά.
6. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις μετοχές του κειμένου.

Μελετήστε τη θεωρία των **κατηγορηματικών μετοχών** από το ΣΑΕ. της Μπίλλα, σελ. 91—93

➤ Εἶδον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀδύνατον ὄν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσιν.

Τι παρατηρεῖτε στο παραπάνω παράδειγμα σχετικά με το Ὑποκείμενο της κατηγορηματικής μετοχής;

Άσκηση

Να αναγνωρίσετε τις κατηγορηματικές μετοχές στα παραδείγματα που ακολουθούν και να βρείτε σε ποια κατηγορία ανήκει το ρήμα από το οποίο εξαρτώνται.

- α) Καὶ πειράσομαι τῷ λόγῳ τοῦτον ἐπιδειῖξαι ψευδόμενον, ἑμαυτὸν δὲ βεβιωκότα μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐπαίνου μᾶλλον ἄξιον ἢ φθόνου.
- β) Ὅρῳ δ' ὑμᾶς χαλεπώτερον διατιθεμένους πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας ἢ πρὸς τοὺς αἰτίους τῶν κακῶν γεγενημένους.
- γ) Οἶδα γὰρ καὶ τοὺς πρώτους ἡμῶν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἀφικομένους οὐ τῷ πλήθει τῶν ἄλλων περιγενομένους, ἀλλὰ ταῖς ἀρεταῖς.
- δ) Οἱ νόμοι οὗτοι συμφέροντες ὑμῖν εἰσιν.
- ε) Ἰσασι γὰρ ὅτι, ἂν ψευδόμενοι ἐλεγχθῶσιν, οὐδὲν μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων πείσονται.
- στ) Ὡς γὰρ εἰπεῖν ἀπλῶς, ἅπαντες ὑπάρχειν ἐγνωκότες μοι δοκεῖτε.
- ζ) Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, τὰλλα πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο.
- η) Ἐδειξαν ἔτοιμοι ὄντες εἰς χειρας ἰέναι.
- θ) Ἦκουον τὴν χώραν δηουμένην.
- ι) Κάμνουσι τὰ αὐτῶν δαπανῶντες.
- ια) Ἀρξόμεθα ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐπαινοῦντες.
- ιβ) Θεὸν οὐ λήξομέν ποτε προστάτην ἔχοντες.
- ιγ) Ἀνέχου πάσχων.
- ιδ) Οὐσίαν ἤδη πέπαυται ἔχων.
- ιε) Ἦνεσχόμην ἀδικούμενος.
- στ) Μέμνημαι τοιαῦτα ἀκούσας σου.
- ιζ) Ἐώρων τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους.
- ιη) Ἐγὼ μὲν ἀπείρηκα βαδίζων καὶ τρέχων.
- ιθ) Καρτερεῖ ἀναλίσκων ἀργύριον φρονίμως.
- κ) Ἦδὺ πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον εὖ πράττοντα.

Ἔρρωσο!!!

Πλάγιος λόγος

Οι κύριες προτάσεις κρίσεως στον πλάγιο λόγο

1. Αἱ κύριαι προτάσεις κρίσεως

Μία κυρία πρότασις κρίσεως τοῦ εὐ-
θέου λόγου, εἰς τὸν πλάγιον λόγον γίνεται:

α'. **Εἰδικὴ πρότασις** τοῦ πλά-
γίου λόγου κρίσεως, ἐξηρητημένη
ἀπὸ ῥήματα λεκτικά ἢ γνωστικά ἢ αἰσθητικά· οἱ ὅροι τῆς κυρίας
προτάσεως γίνονται ὅροι τῆς εἰδικῆς προτάσεως. Ἡ εἰδικὴ αὐτῇ
πρότασις τοῦ πλάγιου λόγου εἰσάγεται καὶ ἐκφέρεται κατὰ τὸν
τρόπον ποῦ ἀνεφέραμεν εἰς τὸν περὶ εἰδικῶν προτάσεων πίνακα.

Εὐθέως λόγος

1. Ὑβριστὴς εἰμ.
2. Οἱ Βάρβαροι φεύγουσιν ἀνὰ κράτος.
3. Ἔτοιμός εἰμι.
4. Βούλομαι μένειν.
5. Κενὸς ὁ φόβος ἐστίν.

6. Οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσαιμι.

7. Βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι
ἐν τοῖς σκευοφόροις ἐστίν.

Πλάγιος λόγος

1. Λέγει ὡς ὑβριστὴς εἰμι.
2. Ἀπαγγέλλει ὅτι οἱ Βάρβαροι
φεύγουσιν ἀνὰ κράτος.
3. Ἐλεγεν ὅτι ἔτοιμος εἴην.
4. Κύρος εἶπεν ὅτι βούλοίτο μένειν.
5. Ἐγνώσαν οἱ στρατιῶται ὅτι
κενὸς ὁ φόβος εἴην.
6. Σεύθης εἶπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπι-
στήσειν.
7. Ἦσθοντο οἱ Ἕλληνες ὅτι βα-
σιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι
ἐν τοῖς σκευοφόροις εἴην.

β'. **Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον** τοῦ πλάγιου λόγου κρί-
σεως, ἐξηρητημένον ἀπὸ ῥήματα λεκτικά ἢ δοξαστικά
(σπανιώτερον καὶ ἀπὸ γνωστικά ἢ αἰσθητικά). Τὸ ἀπαρέμφατον
αὐτὸ συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δυνητικὸν ἂν (δυνητικὸν ἀπαρέμφατον),
ἐὰν ἡ κυρία πρότασις ἀπαιτοῦσε δυνητικὴν ὀριστικὴν ἢ δυνητι-
κὴν εὐκτικὴν. Οἱ ὅροι τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως γίνον-
ται ὅροι τοῦ ἀπαρεμφάτου.

Εὐθέως λόγος

1. Εἰμι Διὸς υἱός.
2. Οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐμισθώθην.
3. Χαλεπὸν ἔσται.
4. Οὐκ ἂν ποτε ποιήσαιμι ταῦτα.
5. Οὐδεὶς ἂν τῶν ἄλλων δυνηθεῖν
διαλλάξαι τὰς πόλεις ταύτας.
6. Οὐκ εἰμι κύριος ἐγώ.

Πλάγιος λόγος

1. Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Δι-
ὸς υἱός.
2. Ἐφασαν οὐκ ἐπὶ τοῦτο μισθω-
θῆναι.
3. Λακεδαιμόνιοι ἠγοῦντο χαλε-
πὸν ἔσεσθαι.
4. Αὐτὸς δὲ ἔφη οὐκ ἂν ποτε ποι-
ῆσαι ταῦτα.
5. Ὡμολόγει μὴδὲν ἂν τῶν ἄλλων
δυνηθῆναι διαλλάξαι τὰς πό-
λεις ταύτας.
6. Ἐλεγεν οὐκ εἶναι κύριος αὐτός.

γ'. **Κατηγορηματικὴ μετοχὴ** τοῦ πλάγιου λόγου
κρίσεως, ἐξηρητημένη ἀπὸ ῥήματα αἰσθητικά ἢ γνωστικά. Ἡ
μετοχὴ αὐτῇ συνοδεύεται ἀπὸ τὸ ἂν (δυνητικὴ μετοχή), ἐὰν
ἡ κυρία πρότασις ἀπαιτοῦσε δυνητικὴν ὀριστικὴν ἢ δυνητικὴν εὐ-
κτικὴν. Οἱ ὅροι τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως γίνονται ὅροι
τῆς μετοχῆς.

Εὐθέως λόγος

1. Κύρος ἐν Κιλικίᾳ ἐστί.
2. Ἡ πόλις κατελήφθη.
3. Διηροῦται ἡ χώρα.
4. Θνητοὶ ἔστε.
5. Οἱ Θηβαῖοι οὐκ εἰσι πολλοί.
6. Οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθείμεν.
7. Τὸ παρατεῖχισμα βραδίως ἂν
ληφθεῖη.

Πλάγιος λόγος

1. Ἀβρακόμας ἤκουε Κύρον ἐν
Κιλικίᾳ ὄντα.
2. Ἦσθοντο τὴν πόλιν καταλη-
φθεῖσαν.
3. Ἦκουον δηνουμένην τὴν χώραν.
4. Οὐκ ἐπίστανται θνητοὶ ὄντες.
5. Κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς
Θηβαίους ὄντας.
6. Εἶδον οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες.
7. Ἐώρα τὸ περιτεῖχισμα βρα-
δίως ἂν ληφθέν.

Ἐπειτα και εκ του εξής είναι εύκολον να καταλάβετε την σκέψιν μου. Εις τα πλείστα δηλαδή εκ των λεχθέντων υπ' εμού θα φανώ ότι καταγορεύω μεν τας oligarchίας και τας πλεονεξίας, επαινῶ δε την ισότητα και την δημοκρατίαν, όχι όμως οιαδήποτε δημοκρατίαν, αλλά εκείνας αι οποίαι καλῶς εφαρμόζουν το δημοκρατικόν πολίτευμα, ουδέ ότι επαινῶ ταύτας απλῶς και ως ἑτυχεν, αλλά δικαίως και φρονίμως. Διότι γνωρίζω ότι και οι πρόγονοί μας εφαρμόζοντες ορθῶς το δημοκρατικόν πολίτευμα υπερέβαλον πολύ τους άλλους, και ότι οι Λακεδαιμόνιοι διά τούτο ζουν ως πολῖται ἀριστοι, διότι συμβαίνει καλῶς να δημοκρατοῦνται. Διότι εις μεν την εκλογὴν των ἀρχόντων και εις τον ἰδιωτικόν των (των Σπαρτιατῶν) βίον και εις τας ἄλλας ασχολίας των δυνάμεθα να ἴδωμεν ότι επικρατεῖ μεγαλυτέρα ισότης και ομοιότης εις την πόλιν των παρὰ εις οιαδήποτε ἄλλην πόλιν· την ισότητα δε αι μεν oligarchίαι την πολεμοῦν, αι χρησταὶ δὲ δημοκρατίαι την χρησιμοποιοῦν.